

Rozdział I

PODATKI

Ustawa o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników

Krajowa Ewidencja Podatników – przetwarzanie danych osobowych w celu nadania numeru NIP

Ustawa o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników reguluje m.in. zasady gromadzenia danych podatników w Centralnym Rejestrze Podmiotów – Krajowej Ewidencji Podatników (dalej „CRP KEP”). Dane gromadzone i przetwarzane w CRP KEP na podstawie ustawy o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników są wykorzystywane przez MF oraz organy Krajowej Administracji Skarbowej do realizacji celów i zadań ustawowych. Zatem istnieje ustawowe umocowanie do gromadzenia, przetwarzania i wykorzystywania przez administrację skarbową wspomnianych danych. Wykonywanie przez administrację skarbową ustawowych zadań wymaga korzystania z danych osobowych podatników. Dane te są niezbędne dla zapewnienia prawidłowej i bezpiecznej obsługi podatników oraz zabezpieczenia finansów publicznych przez ograniczenie ryzyka nieprawidłowej identyfikacji podatnika w systemie finansowym.

W tym kontekście nie ma wątpliwości, że gromadzenie danych osób fizycznych w CRP KEP jest zgodne z przepisami o ochronie osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych (RODO).

Oprócz podstawy prawnej gromadzenia danych RODO wymaga również wykonania obowiązków informacyjnych wobec osób, których dane są gromadzone i przetwarzane. Ustawodawca uznał, że ze względu na liczbę osób objętych

CRP KEP wykonanie tego obowiązku wobec każdego podatnika znajdującego się w ewidencji CRP KEP byłoby znacznie utrudnione, a nawet niezasadne, skoro wszystko jest szczegółowo uregulowane ustawowo.

Dlatego też w ustawie o zasadach ewidencji podatników i płatników wprowadzono pewien uproszczony mechanizm wykonania obowiązku informacyjnego nakładanego przez RODO. Zgodnie z nowo dodanym przepisem art. 15aa ustawy o NIP, wykonanie obowiązku informacyjnego następuje przez udostępnienie informacji wymaganych przez RODO (wymienionych w art. 13 ust. 1 i 2 rozporządzenia UE 2016/679):

- w miejscu publicznie dostępnym w siedzibie organu lub
- w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej tego organu lub urzędu obsługującego ten organ,
- na stronie internetowej organu.

Aby wykonać obowiązek informacyjny wymagany przez RODO, wystarczające będzie, gdy w związku z pozyskiwaniem danych organ przekaze osobie, której dane dotyczą, informacje o tym, gdzie z tymi informacjami może się zapoznać. Będzie to wystarczające, aby uznać, że obowiązek informacyjny RODO został wykonany.

Ponadto w art. 15aa ust. 2 i 3 ustawy o NIP zostały uregulowane:

- zasady upoważniania osób zatrudnionych (pełniących służbę) w Krajowej Administracji Skarbowej do przetwarzania danych osobowych zawartych w CRP KEP oraz
- minimalne obowiązki w zakresie zabezpieczenia tych danych (zapobieganie nadużyciom lub niezgodnemu z prawem dostępowi do danych).

Ocena zmian

Nowelizacja wprowadziła ustawowe umocowanie do gromadzenia, przetwarzania i wykorzystywania przez administrację skarbową danych osobowych. Wprowadziła też pewne uproszczenia w zakresie wykonywania obowiązków informacyjnych nakładanych przez RODO. Jest to z pewnością ułatwienie dla organów podatkowych, które nie zmienia prawnej sytuacji podatników. Zasady identyfikacji podatników, zgłaszania i weryfikacji danych zostały bowiem szczegółowo uregulowane w przepisach ustawowych.

PODSTAWA PRAWNA:

- art. 15aa ustawy z 13 października 1995 r. o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników (j.t. Dz.U. z 2019 r. poz. 63; ost.zm. Dz.U. z 2019 r. poz. 730).

Ordynacja podatkowa

+ Wykonywanie obowiązków RODO przez organy podatkowe

W Ordynacji podatkowej uregulowano dwie kwestie związane z obowiązkami nałożonymi przez RODO:

- obowiązek informacyjny, regulowany w art. 13 ust. 1 i 2 rozporządzenia 2016/679, oraz
- prawo żądania od administratora ograniczenia przetwarzania danych regulowane w art. 18 rozporządzenia 2016/679.

Ordynacja podatkowa reguluje sposób wykonywania przez organy podatkowe obowiązku informacyjnego RODO (art. 1a Ordynacji podatkowej) i stanowi, że wykonywanie tego obowiązku:

- odbywa się niezależnie od obowiązków organów podatkowych przewidzianych w Ordynacji podatkowej, oraz
- nie wpływa na tok i wynik procedur podatkowych.

Podobnie skorzystanie przez podatnika z prawa do żądania od administratora ograniczenia przetwarzania danych (art. 18 rozporządzenia 2016/679) nie wpływa na tok i wynik procedur podatkowych.

Wyraźnie oddzielono tym samym obowiązki związane z RODO od obowiązków i procedur podatkowych.

Ocena zmian

Ustawodawca rozdzielił dwie procedury: podatkową od RODO. Dzięki temu dochodzenie praw i obowiązków wynikających z RODO nie wpływa na przebieg procedur podatkowych (i odwrotnie). Zapobiegnie to ewentualnej kolizji przepisów, która mogłaby się na tym tle pojawić.

PODSTAWA PRAWNA:

- art. 1a ustawy z 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (j.t. Dz.U. z 2018 r. poz. 800; ost.zm. Dz.U. z 2019 r. poz. 730).

+/- Obowiązek informacyjny RODO

W Ordynacji podatkowej wskazano, że informacje wymagane przez RODO w art. 13 ust. 1 i 2 rozporządzenia 2016/679 powinny być przekazane:

- w wezwaniu, chyba że wezwany posiada te informacje, a ich zakres lub treść nie uległy zmianie art. 159 § 1b Ordynacji podatkowej;
- przy pierwszej czynności skierowanej do strony, chyba że strona posiada te informacje, a ich zakres lub treść nie uległy zmianie (art. 165 § 9 i art. 165a § 1 Ordynacji podatkowej);
- w zawiadomieniu o przekazaniu podania do organu właściwego w zakresie danych przetwarzanych przez organ przekazujący, chyba że wnoszący podanie posiada te informacje, a ich zakres lub treść nie uległy zmianie (art. 170 § 1a, art. 171 § 1 Ordynacji podatkowej);
- upoważnieniu do przeprowadzenia kontroli podatkowej (art. 283 § 2 pkt 9 Ordynacji podatkowej);
- przy pierwszej czynności skierowanej do wnioskodawcy w procedurze wydawania zaświadczeń (art. 306aa Ordynacji podatkowej).

Ocena zmian

Ustawodawca zdecydował się na ścisłe wskazanie rodzajów czynności, w związku z którymi istnieje obowiązek informacyjny RODO. Oznacza to, że w całym szeregu pozostałych czynności obowiązek ten nie występuje. Niestety zapis tego obowiązku nie jest do końca jasny ze względu na zawarte w ww. przepisach zastrzeżenia.

PODSTAWA PRAWNA:

- art. 159 § 1b, art. 165 § 9, art. 165a § 1, art. 170 § 1a, art. 171 § 1, art. 283 § 2 pkt 9, art. 306aa ustawy z 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (j.t. Dz.U. z 2018 r. poz. 800; ost.zm. Dz.U. z 2019 r. poz. 730).

+ Prawo dostępu do akt na podstawie Ordynacji podatkowej i RODO

Na podstawie art. 178 Ordynacji podatkowej, stronie przysługuje prawo dostępu do akt sprawy podatkowej, czyli prawo wglądu do akt oraz prawo do sporządzania notatek, odpisów i kopii. Przepis ten nie narusza prawa do skorzystania przez osobę, której dane dotyczą, z uprawnień wskazanych w art. 15 rozporządzenia 2016/679. Powołany przepis rozporządzenia RODO również dotyczy prawa do uzyskania dostępu do przetwarzanych przez administratora danych osobowych. Ustawodawca postanowił, że obydwie regulacje są równoprawne. Zastosowanie jednej nie wyklucza prawa do skorzystania z drugiej.